

núi lehetünk. Először felülnék a katedrára és óvatos kimért-séggel, többé-kevésbé ünnepélyes, fegyelmező szünetekkel bele-kezdenék valami magyarázatfélébe, amíg hallgatóim észre nem vennék, hogy meglett, fegyelmezett ember létükre erőfeszítés-sel sem tudnak már figyelni. Aztán áttérnék a nem sokkal na-gyobb igényű, de mégis már néhány évtizedes múltra visszate-kintő kérdve-kifejtő „tanalakra“ és így tovább, a tevékeny szel-lemű cselekvő iskola munkaüteméig. Az ilyen bemutató után talán már eszmecserére is alig lenne szükség, mert az élő példa valóságából ki-ki levonhatná a tanulságot. A végrehajtási uta-sítás 39. §-a „mintatanításról“ szól s ezek tartását bizonyos fel-tételekhez köti. Talán lesz a közeljövőben ilyenre is vállalkozó. Kartársaim buzgó hivatásszeretetét ismerve addig is (talán a „mintatanításra“ való előgyakorlatként is) ajánlom az ú. n. „*bemutató órák*“ további felkarolását, mert azokban is az élet valósága lüktet és azok is az élet varázsával vonzzák a peda-gógiai érdeklődés bűvkörébe a munkája tökéletesítésének útjait járó lelkiismeretes tanárt. Ezek az órák igen alkalmasak arra, hogy a pedagógia aprólékosnak látszó s mégis nagy horderejű kérdéseit az érdeklődés homlokterében tartsák.⁶

„A magyar tanárságnak súlybeli növekedésre van szük-sége“, olvastuk nemrég előkelő folyóiratban „Nem külső kor-mányzati intézkedésekkel, a társadalom úgynevezett jóakarátá-nak megnyerésével, hanem csakis belső erőinek emelésével ...“⁷ Van-e terület, ahol a belső erők magasra emelése kézenfekvőbb és értékeesebb lehetne, mint a hivatásunk mélységein járó s csak látszatra aprólékos problémák, amelyekből a nemzetnevelés gyökérszálai szívják nélkülözhetetlen életnedveiket?!

Az óravázlatok bírálata.

Az alábbiakban néhány óravázlatot mutatok be, azokból, amelyeket legnagyobbbrészt iskolalátogatások során gyűjtöttem. Nem elméletileg kigondolt vázlatok ezek, hanem az iskolai élet valóságából kiragadottak. Nem igénylik, jórészből nem is al-kalmasak arra, hogy *mintául* szolgáljanak. Közlésüknek in-kább az a célja, hogy bíráló állásfoglalást és pozitív, vagy ne-gatív tanulságokat váltson ki. Így magam is tettem rájuk egy-két bíráló megjegyzést. (L. 1935:VI. t.-c. végrehajtási ut. 23. §. 4. és 5. pontját.)

⁶ L. Róder P.: Iskolapolitikai célkitűzések gyak. megvalósítása. Orsz. Középisk. T. E. Közl. 1933. 224. old.

⁷ Magyar Szemle 1936. okt. Kerecsényi Dezső: A középisk. tanárság.

Szerettem volna egy-egy egészen rossz óravázlatot is bemutatni. Az egészen felületesen készületekből, vagy a teljesen bő és használhatatlan tervezetekből egy sem állt rendelkezésemre. Ez és az alanti példák is igazolják; hogy a tanárság nagyjából megértette az óravázlatokra vonatkozó rendelkezést és már a kezdeti időben is jó úton haladt ennek a munkának folytatólagos kifejlődése felé.

I.

Gimnázium. II. o. magyar nyelv (23-ik óra).

Könyvnélküli. (8. ó. 5 perc.)

Miért olvassuk, s milyen olvasmányokat olvasunk most? (8. ó. 10 p.)

A már fölolvasott olvasmány mozzanatokra tagolása újraolvasatással:

I. Géza vezér.

II. Esemény.

1. Géza békés életre hívja a magyarokat.

2. Harc a kúnokkal:

a) a magyarok szándéka és a kúnok,

b) betörés; Géza fölkészülése,

c) ütközet (az ismeretlen vitéz);

3. Pécssett a keresztény templomban:

a) kíváncsi a régi egyházra,

b) fölismeri Szent György vitézt,

c) a fogadalom.

III. A fogadalom eredménye: a magyarság megtérése. (8. ó. 35 p.)

Összefoglalás. Tartalom megbeszélése helyszínrajz szerint:

(Szereplők.) (8. ó. 45 p.)

Bírdlat: Elégge részletes, jó vázlat, bár a tárgyalt költemény címeit még tartalmazhatná. Az óra kissé zsúfoltnak látszik. A táblarajz és dramatizálás előzőleg magát az olvasmánytárgyalást is élénkítette. (A táblarajz közlését mellőztük.)

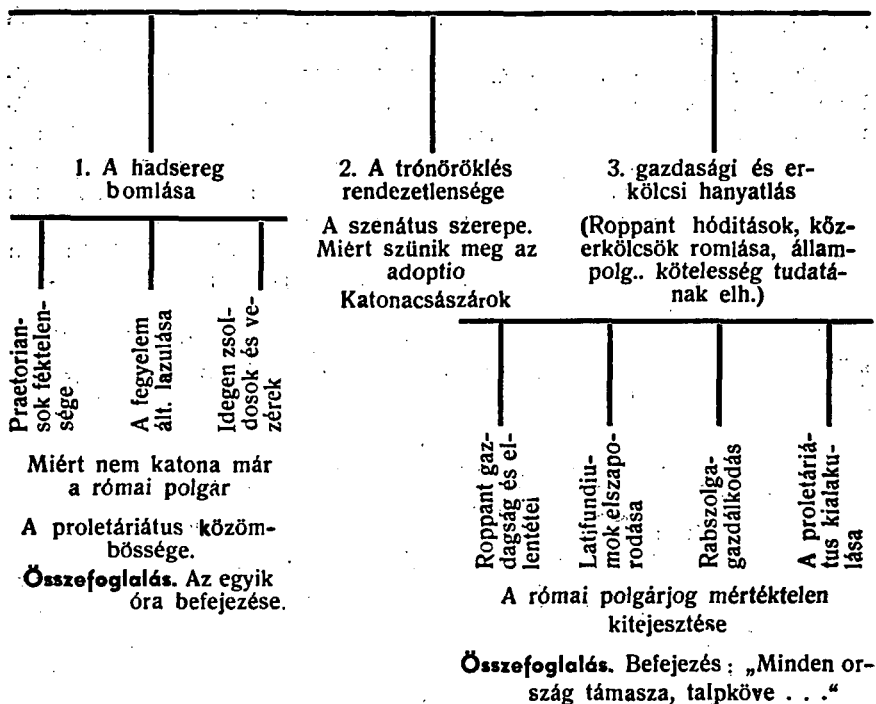
II.

Reálgimnázium. V. o. történelem. (3-ik és 4-ik óra).

A tanítás tárgya a római birodalom általános hanyatlása.

I. *Élőzmények:* Visszatekintés az egész császárkorra.

II. A probléma kifejtése: A hanyatlás tüzetes okai Kr. u. 180. után.

Bírálat: A vázlat egy órára készült, de kitűnt, hogy csak az 1. és 2. pont volt elvégezhető. Ezért rövid összefoglalás fejezte be az első órát és a 3. pont az egész tanítási részegység összefoglalásával és hangulatos befejezésével a másik órára maradt. Ez a körülmény semmit sem von le az óravázlat értékéből. Hiánya azonban, hogy az időbeosztást nem tartalmazza. Az „Eldőzmények“ kiemelkedőbb mozzanatait és az összefoglalás módját is jelezni lehetett volna. A jelen esetben a vázlat táblára jegyzése kísérte a feldolgozást s így az óra vázlata a tanulók diáriumába is belekerült. Jellemző még, hogy a számonkérés beleolvadt a feldolgozásába.

III.

Gimnázium II. o. latin. (25-ik óra.)

Memoriter: Sententia-k. (8 ó. 5 p.)

Szavak és kifejezések (új módszerrel az averbo-kat és alakokat) (8 ó. 10 p.).

Szócsoportok: *laevus* 3, *dexter* 3, *laeva*,

caput, *homo*, *manus*, *coma*, *vir*, *femina*, *iuvenis*, *mulier*;
virgo, *puer*, *puella*, *infans* (8 ó. 15 p.).

Fordítás (szabatos) (8 ó. 20 p.).

Tartalmi megbeszélés.

Továbbpreparálás és darabos fordítás dramatizálással (szcen.) (8 ó. 40 p.).
Összefoglalás (8 ó. 45 p.).

Bírálat: A tárgyalt olvasmány címének rövid megjelölése, a dramatizálás vázlatának (rajz) és az összefoglalás vezérgondolatának feljegyzése kívánatos lenne. Figyelemre méltó a tanárnak „új módszerrel” jelölt eljárása:

Névszók kérdezőmódja: A következő alakokat mondják: egyes nom. + többes nom. + több gen. + nem (a nemet: hic, haec, hoc, pl.: patres, patrum, hic, ager, agrorum, hic.)

*Igék*nél: Praes. impf. egyes és többes 3. szem. + a szokott averbo-k: (pl.: amat,, amant, amare, amavi, amatum; írva: amat, -nt, -are, -avi, -atum szeret.

A helyzetrajz néha táblán rajzzal, néha szcenikus bemutatással (később a szöveget a tanulók mondják a jelenethez) történik. Pompás, lendületes óra volt.

IV.

Reálgimnázium. VIII. o. latin. (9-ik óra.)

I. Számonkérés: (kb. 18 perc).

- Nyelvtani ism. Pronomen poss.
- Horatius: Carm. I. 10. I—2. szakasz tartalma (Merc. tulajdonságai).
- szavak (etimol., szócsopt., származéksz., szállóigék),
- metrum,
- fordítás.

II. Új rész-feldolgozása (kb. 22 perc).

Horat.: Carm. I. 10. 3—5. szakaszok.

- szavak, kifejezések,
- fordítás,
- tárgyi megbeszélés (alapeszme, méltatás, reminiscenciák. A görög ideál: ügyesség; ravaszság is lehet).

III. Befejezés (kb. 5 perc).

Rekapitulálás.

Feladat: Nyelvtani ism. (Pron. poss., demonstr.)

3 mondat latinra fordítása.

Bírálat: Gyakorlott tanár áttekinthető vázlata. Az eltelt időnek ilyen jelzése nehezen egyeztethető az óramutató állásával és így a munka hevében nem nyújt elég támasztékot. A feladatul kitűzött három mondatot ajánlatos lett volna akár latinul, akár magyarul előre megfogalmazni. Szó fér ahhoz, vajjon helyes-e a már feldolgozott rész szabatos fordítását az új rész feldolgozó fordításától különválasztani. Nem szenved-e általa a kapcsolás, műélveztetés stb. szempontja?

V.

Gimnázium V. oszt. német. (13. óraterv. 1936. okt. 13.)

Tárgy: Das wohlfeile Mittagessen. (Beszédgyakorlat.)

(A szöveg megértését az előző órákban már biztosítottuk.)

- I. Számonkérés: a) az írásbeli feladat megvitatása (a helyes szöveg a táblán),
b) *szókérdezés* apróbb mondatok segítségével: (Wie war das Mittagessen? Was war das Mittagessen? Wer zahlte nicht dafür? stb.)
c) a *legutolsó részlet fordítása* és nyelvtani megbeszélése,
d) *beszédgyakorlat* a szöveg alapján. (Wie heissen die Wirte? Wo lebten sie? Was verlangte der Gast? stb.) (Kérdések az *egész osztályhoz!*)
- II. A szöveg dramatizálása. Két tanuló a vendéglős, egy a vendég. Az osztály előtt állnak és egymással beszélgetnek. (Guten Tag! Ich möchte für mein Geld ein Mittagessen haben? Was könnte ich bekommen? Rindfleisch; Ich bringe schon, stb.)
- A szöveghez kapcsolódó beszélgetés a mindennapi nyelvhasználatra: Wo kannst du ein Mittagessen bekommen? In einem Wirtshaus? In welchem? Was zahlst du in Miskolc dafür? Woraus besteht ein Mittagessen? Wie ist die Suppe? stb. (Kérdések az *egész osztályhoz!*)
- Párbeszéd feldolgozás. Du bist der Gast, du der Wirt! Guten Tag! Ich bitte um eine Speisekarte. stb. Bringen Sie mir eine Fleischsuppe! Wollen Sie auch Braten haben? Danke! stb. (Egymásután *több csoportot* lehet kiállítani.) (25 perc.)
- III. Összefoglalás. „Az olcsó ebéd” néhány mondatának *német fordítása* a nyelvtani ismeretek tudatosítására és elmélyítésére. Otthon másoljuk le! A jövő órára készítsünk el egy *német étlapot!* (10 perc.)

Bírálat: Fiatal tanár részletes vázlata, amely már közelebb áll az *óra-tervhez*. Az idő jelzéséről már fentebb szoltunk. A vázlatban sok megjegyzést bizonyára az iskolalátogatónak szánt a tanár, s ezek elmaradhatnak. A c) pont alatti nyelvtani megbeszélés talán megelőzhetné volna a fordítást. A szabatos fordítást, mint a legteljesebb alaki feldolgozás eredményét, már csak a tartalmi megbeszélés (erkölcsi, esztétikai stb. szempontok), esetleg a beszédgyakorlat stb. útján való további elmélyedés kövesse. Arról is lehetne szólni, ki kell-e a szereplőket mindig állítani a padból! Egyébként ez a vázlat is jó felépítésű, lendületes munkának a képét vetíti elénk.

VI.

Gimn. VII. oszt. *német*. (10-ik óra. 1936. okt. 14.)

W. Tell, I. 4. és II. 1.

(Tartalmi ismertetés.)

Dátum. — Memoriter: Közösen; egyenként.

Das Genitivobjekt (kifejezések) (10 perc).

Inhalt: I. 4. és II. 1. feldolgozása: Minta-olvasás.

Olvasás karban.

Ismeretlen szavak: közösen!

Közös fordítás (10 perc).

Az I. csoport kiosztott szölamonként lefordítja az otthon feldolgozott 4. jelenetet. (20 perc).

Enek- és lecke feladás (5 perc).

Feladat: 1 mondat mem. (közös megtanulás).

A tartalmi részek preparálása és ford.

Házi mondatok: T. versäumte die Berggrüßung des Hutes. Er wurde deshalb ergriffen und von den Soldaten des Landvogts weggeführt.

Bírdlat: Rövid, kifejező és áttekinthető óravázlat, élénk, lendületes munkamenettel.

VII.

Polgári iskola II. oszt. természetrajz. (6-ik óravázlat.)

A tanítás anyaga: A fenyő.

I. A múlt órán tanultak rövid áttekintése. (Számonkérés.) Szil-, kőris-hárs-, juharfa.

Füzetek átnézése. Legjobb munka az osztályfüzetbe.

II. Előkészítés (szemléltetés): fenyőfajták ágai, toboza, gyanta, kép, karácsonyi ének.

III. Tárgyalás: Tülevelűek — miért? Ennek jelentősége.

Gyökérzete. — Alkalmazkodása környezethez.

Egylaki — toboza, mint termősvirág.

Keresik a magházat, megállapítják, hogy:

Nyitvatermő. — Tobozszerkezete, érése.

Terpentin, terpentínolaj, — gyanta.

Fenyőkorom, nyomdafesték.

Csoportosítás szemlélet alapján.

Fenyőfajták levelei és tobozai közötti különbségeket állapítják meg. Fájának haszna.

IV. Összefoglalás. Táblai és füzetrajz, — rövid vázlat.

Házi munka: Fenyőfélék ágából és tobozaiból gyűjtemény készítése.

Utólagos megjegyzés: A legkisebb akadály esetén 1 óra alatt el nem végezhető. — Csoportosítás külön óra a tűk rajzával kiegészítve.

Mellékletek:

Táblavázlat a tanulók részére:

Örökzöld.

Termete: kúpalakú

Levele: tű

a hó ellen.

Egylaki — termősvirágzat, toboz (csupasz) nyitvatermő.

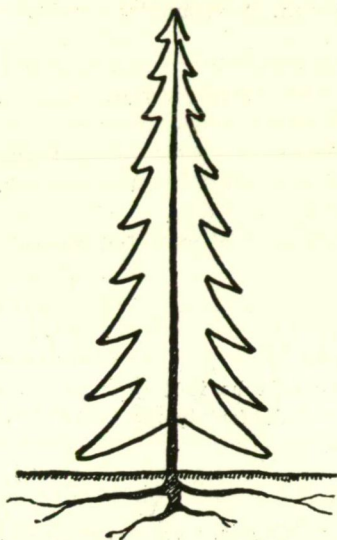
Fajai: Lucfenyő köröskörül

Jegenyefenyő kétoldalt

Erdei fenyő kettesével, kéttűs.

Vörösfenyő tűi csomósan, soktűs

Vízalatti építkezésre.

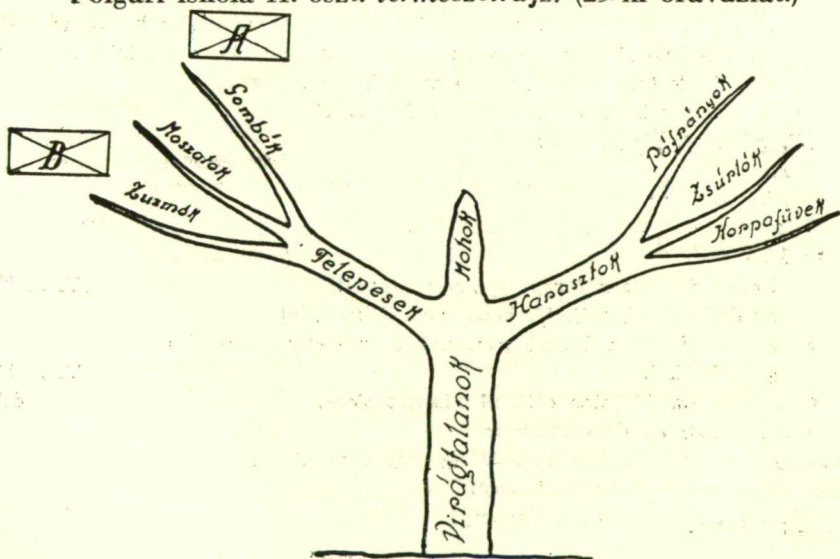
Boróka — bogyószerű toboz.

Tuja — díszfa.

Bírálat: Nagyon részletes és mégis áttekinthető, szép óravázlat, egyes vezérszavaknak színes aláhúzásával. Különös értéke, hogy a tanulók részére készíthető táblavázlat egészíti ki és hogy utólagos megjegyzés figyelmezteti a tanárt az anyag zsúfoltságára. Hiánya az időbeosztás teljes mellőzése.

VIII.

Polgári iskola II. oszt. természetrajz. (23-ik óravázlat.)

A tanítás anyaga: A virágtalan növények csoportosítása.

A) levélboríték tartalma:

kalapos gombák
penészgombák
erjesztő gombák
gabonát pusztító gombák
baktériumok.

B) levélboríték tartalma:

fali zúzmók
tányér zúzmók
rén zúzmók
izlandi zúzmók
szakállas zúzmók.

Bírálat: Érdekes példája az időbelileg nem tagozható, jó óravázlatnak, amely egyben az összefoglaló feldolgozás közben a táblára és tanulófüzetekbe rajzolt vázlattal azonos.

IX.

Reáliskola IV. oszt. kémia. (12-ik óra. *Munkáltató óra.*

(1936. szeptember 30.)

I. Beszámoló az előző óra vizsgálatainak eredményéről:

1. A víz elektrolízise (analízise) ?

2. a víz összetevése (szintézise) ?

II. Célkitűzés: A szilárd és cseppfolyós anyagok után a levegőt vizsgáljuk meg! I. + II. ...10'

III. Kapcsoló ismétlés: a levegő nem idegen előttünk. Gyakorlati tapasztalat (földrajz, fizika conc.). Rokon tulajdonságok; a levegő, a H és O között. A H és O közül melyik lehet a levegő *vérrakona*? (Az O, mert a levegő is táplálja az égést, csak nem olyan mértékben, mint az O.) (Miért? Talán hígítva van? Vizes bor stb.)

Elemezzük hát a levegőt! III. ...10'

IV. Kísérleti vizsgálatok:

Tanulók	minőségi	1. Gyertya égetése befőttes üveg alatt		?
	kísérlete	" " " " "		
	mennyis.	2. " " " " "		
	kísérlete	víz felett		

Végeredmény: a levegő $\frac{1}{5}$ része táplálja az égést (Oxigén!), $\frac{4}{5}$ része nem (Nitrogén)

IV. ...20'

V. Megrögzítésül a levegő gázainak szemléletes jellemzése gyerekekkel.

V. ...5'

Összefoglalás. Biztatás otthoni kísérletezésre.

45'

Magyarázat: az óravázlathoz:

 ehhez és ehhez az eredményhez vezetett (eredmény!)

 ? mi volt az eredmény?

 ? összesített eredmény?

Jegyzet: Az 1. és 2. kísérlethez a tanulók *négyes* csoportjai a következő eszközöket hozták:

1. tanuló: mély tányért,
2. tanuló: befőttes üveget,
3. tanuló: dugót, gyertyát, gyufát,
4. tanuló: 2 ív újságpapírost és törlőrongyot.

Az „élőképes“ szemléletes jellemzéshez papírgallérokat, fehér kesztyűket használunk.

Bírdlat: Ezt a vázlatot az illető tanári testületben beható megbeszélés tárgyává tettük. A másnapi ötödik tanítási órában a tanítás az egész tanári testület jelenlétében folyt le. (Bemutató óra.) A munkáltatáshoz a szükséges intézeti felszerelés hányában a tanulók maguk hozták az anyagot, ami csak fokozta az óra értékét.

A vázlat szintén a részletesebbek közé tartozik. Érdekes a jelek (→) használata, ami a felesleges írás elkerülése végett jól alkalmazható.

X.

Felsőkereskedelmi iskola III. évfolyam. *Könyviteltan.* (15-ik óra. 1936. október 12.)

1. Házi feladat ellenőrzése:

átvezetés a fő- és segédkönyvekbe.

2. Üzletesemény: 15-én: Megbízólévl.

20-án: Megbízó könyvelése.

25-én: Árúeladás kp. 2% skontó.

3. Zárás előkészítése.

4. Házi feladat: árúkönyv lezárása.

Bírdlat: Rövid, de megfélelő óravázlat. Minthogy az üzleteredményt magát a tankönyvből veszik, szükségtelen a bővebb részletezés. Az időjelzés hiányzik.

XI.

Gimnázium. II. oszt. *mennyiségtan.* (34-ik óravázlat.)

A tanítás tárgya: a százalék (%) kiszámítása.

Napirend előtt: nagy-egyszeregy: 15 és 16. (5 perc. 8 ó. 55p.-től 9 ó.-ig).

I. Bevezető munka: (ismétlés, számonkérésféle).

a) Általános fogalmak. A lakosok fele, $\frac{3}{4}$ része stb. idegenajkú.

(*Fejlesztő gyakorlat.*) A befektetett tőke $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{5}$ stb. része a nyereség.

Az intézet tanulóinak 20, 25, 50 stb. %-a
..... vallású.

Az osztály 48 tanulója közül 12, 36, 24, 16
stb. hány %?

b) A százalékszám kiszámítása.

(Fejlesztési gyakorlat.) A cserkészek táborozásának 360 P-nyi költségéből 15, 30, 25, 18%-át a város (a szövetség) fizeti.

820 P-6%-os részesedés,

6400 P-ből 8% a veszteség.

1500 P-ből 7‰ nyereség,

1600 P — 9% hozzájárulás.

Írásban: 1. 46.520 P értékű ház házádója 1.5%

$$46520 \times 1.5$$

$$69780$$

$$69780 \text{ P}$$

2. 6850 P 12%-os nyeresége:

$$6850 \cdot 12$$

$$82200$$

$$82200 \text{ P}$$

(15 perc. 9 ó. 15 p.-ig.)

II. A probléma kitűzése az előbbi feladat alapján. (Lehetséges esetek?)

6850 P-nek 822 P hány %-a?

III. Megoldás írásban. 1%. 68.50 P-nek 822 P annyi %, ahányszor az 1% benne megvan.

$$8220 : 685 = 12\%$$

$$1370$$

(10 perc. 9 ó. 25 p.-ig.)

IV. Begyakorlás fejlesztőfeladattal. (L. napirend előtti nagy-egyszeregy gyakorlat.)

1500 P-nek 45 P, 75 P, 120 P stb. hány %-a?

1600 P-nek 48, 96, 112, 144 P hány %-a?

Írásban (tankönyvből 97 feladat a)

(10 perc. 9 ó. 35 p.-ig.)

V. Összefoglalás.

1. a) 6400 P 8% áremelkedés

$$1\% \text{ 64.8}$$

$$512$$

b) 6400 P-nek 512 P hány %-a?

$$512 : 64 = 8\%$$

2. 1600 P-nek 9%-a 144 P

1600 P-nek 144 P . . . . 9%-a stb.

Házi feladat. (Tankönyvből a 97. f. b.)

(5 per. 9 ó. 40 p.-ig.)

Bírálat: Talán egyetlen tárgynál sincs annyira szükség a jól használható óravázlatra, mint az alsófokú számtantanításnál. Ezért ebből a tárgyból ezt a nagyon is részletes óravázlatot közlöm. A részletekre részben az érthetőség kedvéért volt itt szükség, részben a tárgy miatt. A megnevezetlen számokat csak változatos tárgykörökkel kerülhetjük el, a gondolkodás fejlesztése céljából pedig okvetlenül az életből (ha lehet, akkor a diákéletből) vett példákat kell adnunk. A fejlesztési gyakorlatokban rendszert kell tartanunk. A gyakorlatosság fokának megfelelő számos feladatot készíthetünk. A jó fejlesztési példákat külön füzetben is gyűjthetjük, mert azokat többször felhasználhatjuk. Az óravázlat ennyivel is rövidebb lenne.

Ha növendékeink figyelmét a logikus gondolatkapcsolatokra akarjuk összpontosítani, vagy a gondolatpályákat akarjuk begyakorolni, akkor a felesleges és esetleges számolási nehézségeket ki kell küszöbölnünk. Ezért a problémát már átszámított példával indítjuk meg és olyan számkörben gyakoroljuk, amit előzőleg, „napirend előtt” gyakoroltattunk. „Napirend előtt” hárítható el más esetben is minden olyan nehézség, amely az új gondolatot, tanulást, eredményt in statu nascendi megzavarhatná.

Az eltelt időt az óra számlapján, rajzban is feltüntetni ez a vázlat. Aki- nek a munkában való elmerülése miatt talán szüksége van ilyen figyelmeztetőre, ennek jó hasznát veheti.

XII.

Tanítónőképző int. IV. oszt. Neveléstan. (5-ik óra.)

A tanítás anyaga: A nevelés lehetősége.

Tárgyi cél: A tétel megvitatása.

Alaki cél: „Meg ne únjuk a cseppek mentését” (Prohászka). Kitartás ...

Előkészítés: Mi határozza meg a gyermek egyéniségét? (hajlamok ...)

Milyen hajlamai vannak a gyermeknek a) *eredet*, b) *minőség* szerint?

Mi a nevelés feladata a hajlamokat illetőleg?

Célkitűzés: Vitassuk meg, hogy milyen a nevelés hatalma?

Tárgyalás: Két felfogás a nevelés lehetőségéről: 1. opt., 2. pesszim.

1. *Optimisták*: Locke, Helvetius, Kant, Fichte, Pestalozzi, Br. Eötvös J.

2. *Pesszimisták*: Schopenhauer, Horatius.

3. Mit tartok én a nevelés lehetőségéről?

A nevelés kedvező körülményei.

A nevelés korlátai (belső és külső).

Vessük össze és készítsük el a mérleget.

Mitől függ a nevelés eredménye?

Összefoglalás.

Bírálat: Rövid, áttekinthető, igen szép óravázlat. Használhatósága szempontjából aggályos, hogy az időbeosztás, valamint az összefoglalásnak vázlatrészletei hiányoznak.

Talán szükségtelen is újból hangoztatnom, hogy a közölt óravázlatok semmiképp sem akarnak mintául szolgálni. Amiképpen lehetetlen gondolat volna más tanítószemélyiség részére a tanítás módszerének részleteit megszabni, éppoly kevésbé lehet számára óravázlatot előírni, vagy ajánlani. A különböző módszeres eljárások tanulmányozásának az az értelme, hogy az azokból vont tanulások alapján kialakíthassa a tanulmányozó a maga minél tökéletesebb egyéni módszerét. Hasonló az itt közölt óravázlatok rendeltetése is. A legjobb az az óravázlat, amely magának a tanárnak is a legjobb, mert céltudatos, tervszerű munkájában

segíti és a tanítást a nevelés szempontjából is értékesebbé, tökéletesebbé fejleszti.

A nemzetnevelés útja a nevelőtanítás tökéletesítésén át vezet. Ezt az utat sok jó óravázlattal kell kiköveznünk.

Róder Pál.

GYAKORLATI PEDAGÓGIA

Magyar nyelv.

A kapcsolatos mondatok.

Tanítás a polg. isk. II. osztályában.

A) Óravázlat.

I. Számonkérés.

1. Kozma Andor: Jézus, a vendég.

2. Írásbeli: A költemény leírása népmese alakjában.

II. Ráhangolás.

Beszélgetés az ősziről, majd pedig fogalmazás kérdések alapján.

Az ősz.

Ősszel gyakran esik az eső. Az idő hűvös. A falevelek megsárgulnak. Később lehullanak. A gólya nincs már itt. A fecske sincs itt. Ősz vége felé a mező kihalt. Az erdő csendes. Melegebb ruhát öltünk magunkra. Néha fűteni kell.

A tanulók a fogalmazvány felolvasása után megállapítják, hogy a csupa egyszerű mondatok szaggatottá teszik a beszédet.

III. Célkitűzés.

A szaggatott beszéd folyékonnyá tétele.

IV. Tárgyalás.

1. *A fogalmazvány egyszerű mondatainak összekapcsolása összetett mondatokká.*

Ősszel gyakran esik az eső, az idő hűvös. A falevelek megsárgulnak, s (és) később lehullanak. Se a gólya nincs már itt, se a fecske. Ősz vége felé a mező is kihalt, az erdő is csendes. Melegebb ruhát öltünk magunkra, sőt néha fűteni kell.

Az összekapcsolás a mondatok rokon jelentése alapján lehetséges.